ЗБОРСКИ ЖУРНАЛ

Гласило Уједињеног Савског Венца / бр. 1 / октобар 2025. г.

Теме броја:

- ***Инвеститорско насиље** – УСВ хералдика*
- ***Инвазија коцкарница***
- ***КМ42***
- ***Зашто су нам потребне месне заједнице***

НОВО ГЛАСИЛО УЈЕДИЊЕНОГ САВСКОГ ВЕНЦА

Драге комшије, удружени зброви Савског Венца покрећу ново гласило како би се боље међусобно информисали о дешавањима у нашем крају и повезали у напорима да живот у нашем непосредном окружењу учинимо бољим за све. Стога, пишите нам и предложите теме о којима би требало писати у наредним бројевима, пошаљите кратке текстове и визуелне материјале на: ***ujedinjenisavskivenac@gmail.com***

ИНВЕСТИТОРСКО НАСИЉЕ – УСВ ХЕРАЛДИКА

Марта 2025. на иницијативу студената на Савском Венцу су формирана три збора грађана: Савски амфитеатар, Јужни Савски Венац и Западни Врачар. Због великог броја заједничких тема и оснаживања капацитета у јулу месецу је одлучено њихово уједињење у један збор - Уједињени Савски Венац. Том приликом дефинисана су и главна обележја новог грба која репрезентују централне борбе свака од три збора.

СТАРА ЖЕЛЕЗНИЧКА СТАНИЦА

Рушење и девастација комплекса старе Железничке станице спроведени су без јасне визије очувања културно-историјског наслеђа. Иако је станица заштићено културно добро радови су вођени на начин који је фактички укинуо њен аутентичан значај.

Уклањање пруге и затварање главне станице изведени су убрзано, без обезбеђивања адекватне инфраструктуре за грађане, а процес преноса железничког саобраћаја у Прокоп је био нестручан и неорганизован, на штету јавног интереса, поготово имајући у виду безбедносне ризике употребе зграде Прокопа.

На месту историјског комплекса постављен је споменик Стефану Немањи, чији изглед и димензије изазивају снажне полемике, а избор решења донет нетранспарентно и под снажним политичким утицајем..

Стручна јавност упозорава да је предимензионирани споменик нарушио урбанистички склад Савског венца, што је потиснуло значај саме станице.

Културни симбол Београда је замењен идеолошким пројектом, који нема утемељење у потребама заједнице.

ГЕНЕРАЛШТАБ

Зграда Генералштаба, дело архитекте Николе Добровића, деценијама је важила за симбол модернистичке архитектуре и део културне баштине Србије.

Упркос томе, објекат је годинама након бомбардовања од стране НАТО алијансе намерно запуштан и није обезбеђена адекватна заштита.

Планови за комерцијалну градњу на тој локацији воде се без уважавања вредности споменика културе, а укидање статуса заштите изнуђено је под притиском највиших државних фунционера.

Власт спроводи циљано урушавање објекта и његове вредности како би се лакше остварили комерцијални интереси – изградња хотела са пратећим садржајем који би изградила компанија зета актуелног америчког председника државе, која је и одговорна за његово уништење, што је додатна увреда за грађане Србије.

САЈАМ

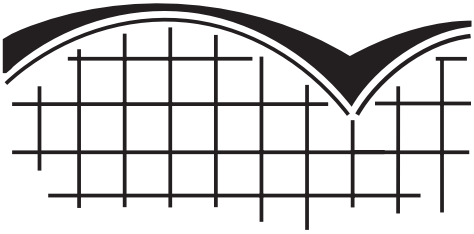

Београдски сајам је признат као значајан архитектонски комплекс и место од јавног интереса, али последњих година је изложен притисцима инвеститора.

Планови за пренамену простора и евентуалну изградњу стамбено-пословног комплекса изазвали су критике у којима се истиче да би рушење или трансформација Сајма значила губитак јединственог модернистичког наслеђа.

Поступак планирања је спроведен без адекватног учешћа јавности и стручњака што указује на опасност од комерцијализације простора намењеног јавним и културним догађајима и повезаности одлука са интересима инвеститора и политичких структура, а не са развојним потребама града.

Критиковано је и занемаривање потенцијала Сајма као културно-економског центра Београда.

САВСКО ПРИОБАЉЕ БЕОГРАД НА ВОДИ

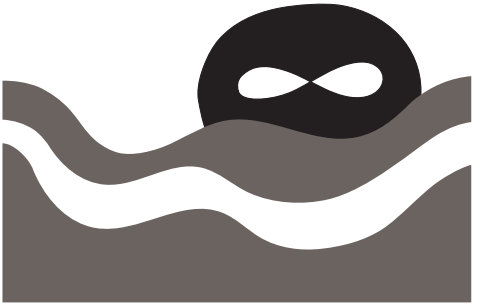

Пројекат „Београд на води“ је од почетка проблематичан због нетранспарентног уговора између државе и инвеститора, којим су државни ресурси стављени у културног идентитета Савског амфитеатра и потискивање јавног интереса, као и игнорис функцију сумњивог приватног профита.

Уговор је потписан без јавне расправе и инвеститору уступљено земљиште по условима који нису у складу са тржишним вредностима.

Посебно је проблематично рушење објеката у Херцеговачкој улици 2016. године, изведено ноћу од стране маскираних лица без дозволе и присуства надлежних органа.

Грађани и власници објеката нису имали правну заштиту нити могућност да спрече рушење.

Овај догађај је у јавности окарактерисан као акт безакоња и симбол инвеститорског насиља.

Институције нису реаговале на пријаве грађана, што је изазвало додатне сумње о политичкој и институционалној позадини акције.

Пројекту се замера и уништавање културног идентитета Савског амфитеатра и потискивање јавног интереса, као и игнорисање ризика од нестабилности терена услед деловања подземних вода.

Комшије су током 100 дана данонoћно дежурале испред улаза у градилиште бранећи незаконит улазак багера.

МАЛА ПОБЕДА КОМШИЈА КМ42

Републичка урбанистичка инспекција наложила преиспитивање пројекта у Кнез Милоша 42

Републичка урбанистичка инспекција Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре спровела је ванредни инспекцијски надзор на локацији Улице Кнеза Милоша 42, на Савском венцу, где се гради стамбено-пословни објекат на парцели број 959 КО Савски венац.

Инспекција је утврдила да постоји неслагање између фактичког стања на терену и пројектне документације која је била основ за издавање урбанистичког пројекта и локацијских услова. Посебно је указано на одступања северозападне фасаде суседног објекта на парцели број 960, који се налази на углу улица Кнеза Милоша и Војводе Миленка, и који је оштећен приликом извођења радова.

У записнику се наводи да при изради и одобравању пројекта нису узете у обзир све релевантне чињенице о

конфигурацији и положају суседног објекта, што је довело до неправилности у документацији.

Због тога је инспектор наложио Секретаријату за урбанизам и грађевинске послове Града Београда да у року од 30 дана преиспита и поново изда урбанистички пројекат и локацијске услове издате 2023. и 2024. године, како би били усклађени са стварним чињеничним стањем на терену.

Двогодишња правна борба комшија из Кнеза Милоша 42 и Војводе Миленка 9 и вишемесечна блокада градилишта у КМ 42 је пример упорне грађанске борбе за поштовање закона, а решење о преиспитивању пројекта је мала али драгоцена победа над инвеститорским насиљем на Савском Венцу.

УКЛЕТО ГРАДИЛИШТЕ

Несуђени градски парк у Кнеза Милоша 34

ИНВАЗИЈА КОЦКАРНИЦА

Кафана Мањеж, отворена 1934. на адреси Светозара Марковића 49, 2023. године је затворена да би на њеном месту осванула још једна коцкарница.

Са скоро 3.000 спортских кладионица, Србија је друга европска земља по броју коцкарница по глави становника.

Тренд гашења малих локалних радњи, књижара, занатских локала, локалних кафана, тако важних за дух једног краја и живот локалне заједнице и на њихово место постављање коцкарница и кладионица, који се дешава од 2000-их није заобишао ни нашу општину.

Само у Сарајевској улици налазе се 4 коцкарнице у низу а на Зеленом Венцу 5, иако је законом прописано да удаљеност између коцкарница, као и њихова удаљеност од школа, не сме бити мања од 100 метара.

Поред огромног насиља које се спроводи над локалним

Кафана Мањеж, некад и сад

културним, економским и друштвеним животом брисањем ових малих локала неконкурентних у тржишној утакмици, здравствене организације одавно упозоравају о штетности које коцкарнице имају на психичко и физичко здравље становништва које у недостатку других опција у њима налази замену за друштвени живот и посао.

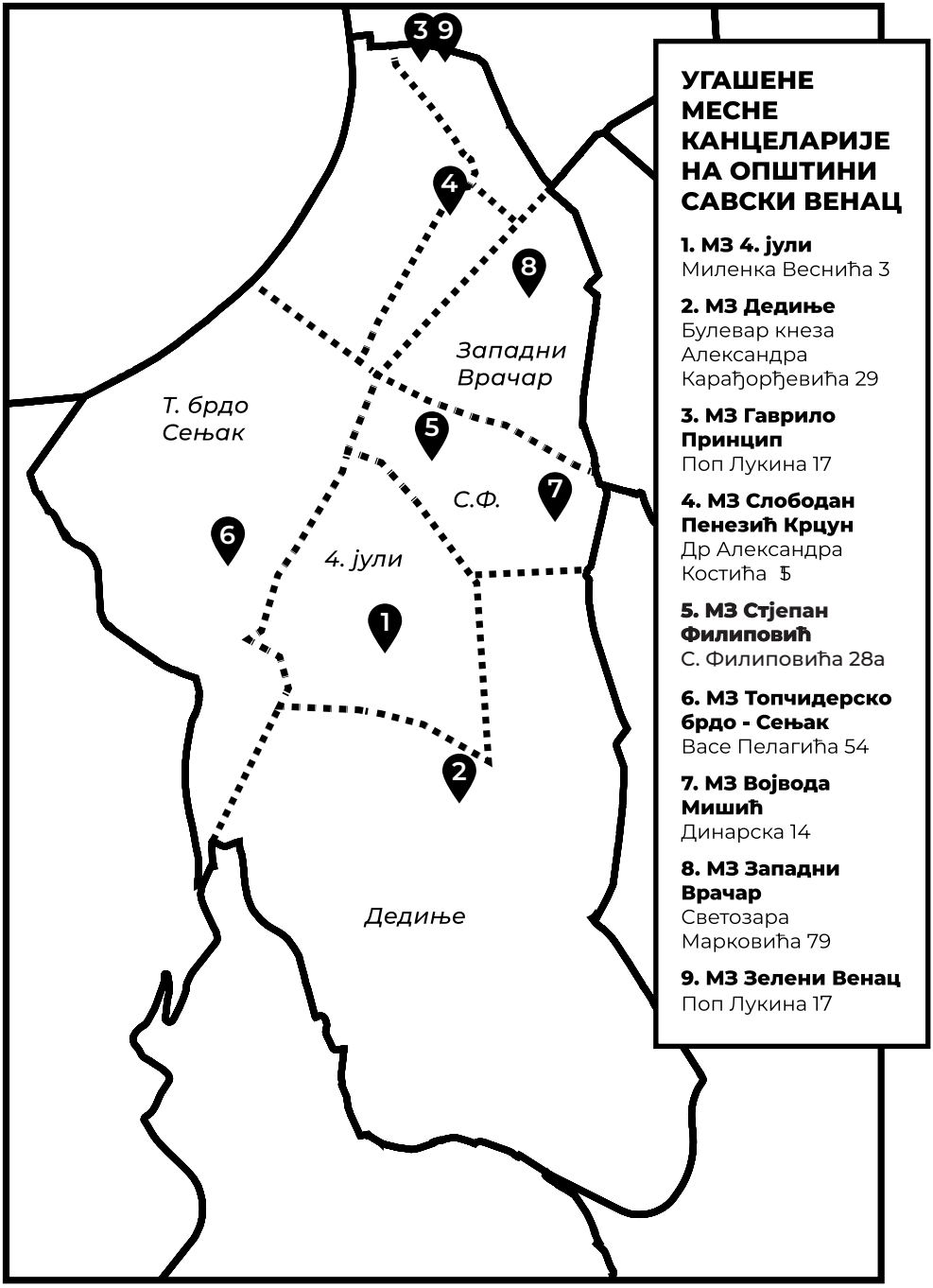

УГАШЕНЕ МЕСНЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ НА ОПШТИНИ САВСКИ ВЕНАЦ

1. МЗ 4. јули
Миленка Веснића 3

2. МЗ Дедиње
Булевар кнеза Александра Карађорђевића 29

3. МЗ Гаврило Принцип
Поп Лукина 17

4. МЗ Слободан Пенезић Крцун
Др Александра Костића 5

5. МЗ Стјепан Филиповић
С. Филиповића 28а

6. МЗ Топчидерско брдо - Сењак
Васе Пелагића 54

7. МЗ Војвода Мишић
Динарска 14

8. МЗ Западни Врачар
Светозара Марковића 79

9. МЗ Зелени Венац
Поп Лукина 17

ЗАШТО СУ НАМ ПОТРЕБНЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Месне заједнице су најнижи и најважнији ниво демократског управљања државном систему. То су места где грађани могу непосредно одлучивати о томе како се троши новац из локалног буџета, шта се уређује у комшилуку, како се брине о јавном простору и шта су заједнички приоритети. Без њих, демократија постаје празна флоскула — власт остаје затворена у институцијама, а грађани без гласа у стварима које их се непосредно тичу.

У Београду су, међутим, месне заједнице готово укинуте законом. Уместо да грађани непосредно бирају своје савете месних заједница, као у остатку Србије, Статут главног града прописује да их именују скупштине градских општина, **и то само ако се претходно сазове збор грађана на коме мора бити присутно више од половине свих становника**. Тај услов је апсурдан и у године и до данас нису обновљене. Најављено „усаглашавање прописа“ никада није спроведено, па је читав овај део града већ десет година без иједног механизма путем којег грађани могу заједнички деловати и одлучивати.

Савски венац је тако постао пример како се демократско учешће гаси тишином и бирократијом. Док се на свим нивоима говори о „активирању грађана“, управо је у срцу престонице институционално онемогућено било какво самоорганизовање.

Време је да се овај опресивни систем преокрене: да се месне заједнице обнове као стварна места одлучивања, а не као формалне ознаке у правним актима. Без њих — **нема локалне демократије, нема јавног гласа, нема заједнице.**

Занимљивост: Упркос укидању месних заједница становници насеља Стјепан Филиповић су се 2023. године организовали против изградње вишеспратнице која би угрозила стабилност терена и организовали месне изборе.

ОБУКА ЗА КОНТРОЛОРЕ НА ИЗБОРИМА

Збор Уједињени Савски венац прикључио се програму едукације везане за контролу будућих избора који спроводи Удружење грађана ЦРТА. Идеја овог програма је да се што већи број грађана Србије едукује и припреми за предстојеће изборе како би се спречио било какав вид малверзација који се може очекивати на предстојећим изборима.

По подацима из 2024. на територији Савског Венца 2024. налази се 37 изборних јединица. Испред судентске листе за сваку изборну јединицу потребно је да има по два контролора, што значи да на нашој општини треба да имамо најмање 74 обучена добровољца/ке.

Како се гради демократија у пракси?

Оно што можеш да учиниш је да се пријавиш за контролора на изборној јединици у твом крају и пртходно прођеш ***обуку за изборног контролора***.

За приступ програму обуке треба да отворите налог на следећем линку: ***obuka.crta.rs*** или скенираљем QR кода:

- *За обуку је боље користити рачунар него мобилни телефон.*
- *Лозинку за приступ креирате тако што идете на линк „Изгубљена лозинка” након чега ће вам стићи имејл са упутством за креирање лозинке.*
- *Све остало је на вама!*

ВЕСТИ

Подржавамо издаваче који бојкотују Сајам књига:

НЕ ИДЕМО НА САЈАМ КУПУЈЕМО КЊИГЕ!

- **Клио**
- **Архипелаг**
- **Геопоетика**
- **Архипелаг плус**
- **Федон**
- **Макарт**
- **Хеликс**
- **Бесна кобила**

ЗБОР У СВАКОМ ПАРКУ

Од уједињења три збора Савског Венца одржано је 7 састанака у различитим парковима Општине:

- Мањеж
- Финансијски парк
- Парк Милутина Миланковића
- Парк Газела
- Парк код Економског факултета
- Хајд парк

Овај тренд се наставља.
Ширимо се по парковима!

Пијачни дан / збор УСВ на пијаци Зелени Венац субота 10-12.00

БОРБА ЗА НАШ КРАЈ

Без превише информација градоначелник Шапић је недавно најавио изградњу кружног тока код Сајма. Такође, најављена су проширења Сарајевске и Кнеза Милоша за једну улицу (!), и радови у Балканској и Адмирала Гепарта. На све то Влада Србије је 7. октобра и поред сакупљених 10.000 потписа противљења, усвојила измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене за пројекат Београд на води, чиме се сада дозвољава да се урбанистички пројекат прошири на Савски венац, Нови Београд и Чукарицу. Па докле више!?

Ова борба се наставља и неће бити лака. Сада је тренутак да делујемо и учинимо нешто за будућност нашег краја, наше општине, нашег града, наше земље. Сутра ће бити касно!

Укључи се, прати, пиши нам на:
ujedinjenisavskivenac@gmail.com

ПРАТИ ЗБОР УСВ И ПРИКЉУЧИ СЕ

Скенирањем QR кода мобилним телефоном можеш се прикључити директно Вибер каналу УСВ или пратити најновија дешавања на нашим друштвеним мрежама.

Пријавите случајеве насиља над грађанима у Србији на новом сајту:
stopbrutalnosti.com

Вибер **Инстаграм** **Фејсбук**